

[Første næstformand]

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

25) Anden behandling af lovforslag nr. L 153:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af reglerne om børns og unges døgnophold uden for eget hjem).

(Fremsat 4/4 84. Første behandling 11/4 84. Betænkning 15/5 84).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 17 stemte for, 127 imod.

Ændringsforslagene nr. 2 og 3, § 1, således ændret, samt § 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

26) Forhandling om redegørelse nr. R 15:

Miljøministerens redegørelse af 9/5 84 om affalds- og sikkerhedsproblemer ved anvendelse af a-kraft i Danmark.

(Redegørelsen anmeldt 9/5 84. Redegørelsen givet 9/5 84. Meddelelse om forhandling 9/5 84).

Forhandling

Erik Holst (S):

Den tidligere socialdemokratiske regering sagde, at skulle a-kraft indgå i dansk energiforsyning, var det nødvendigt, at sikkerheden vedrørende driften, slutdeponering af det højradioaktive affald og de 16 reserverede steder havde en tilfredsstillende karakter.

Derfor blev der sat et arbejde i gang, der resulterede i de tre rapporter, som nu er baggrund for miljøministerens redegørelse om affalds- og sikkerhedsproblemer ved anvendelse af a-kraft i Danmark.

Ministeren har straks sagt, at det er så tilfredsstillende resultater, der foreligger om sikkerhed på de tre områder, at a-kraft nu skulle kunne indføres i hvert tilfælde sikkerhedsmæssigt uden store problemer.

Jeg har forstået, at rapporten og redegørelsen er gået ud til en lang række høringsområder fra universiteter, læreanstalter til organisationer, og at der her er kommet vidt forskellige synspunkter frem lige fra at disse rapporter er komplet ubrugelige, til at de er så tilfredsstillende, at ministeren med glæde siger ja til atomkraftanlæg næsten i morgen.

Vedrørende sikkerhedsforholdene for driften af de enkelte atomkraftanlæg har miljøstyrelsen i sin rapport baseret sig på 3.000 reaktordriftår fordelt på i alt 300 kraftreaktoranlæg. Herudfra siger man, at de resultater, der er opnået ved en vurdering, er baseret på udenlandske muligheder for sikkerhedsforhold og for forbedringer af de tidligere installerede anlæg, således at man i dag har bedre sikkerhed, end man havde for f.eks. 10 år siden. Man har samtidig vurderet det havari, der er sket i USA på det såkaldte Tremileø-område, og det er i dag usikkert, om dette kraftværk overhovedet kommer i gang igen.

Når man har set på reaktorhavarierne, har man samtidig sagt, at det er meget svært at beregne sikkerhedsforholdene omkring sådanne vanskelige områder, idet man skulle helt op på 1:10.000.000 i risiko, for at der skulle ske et totalt havari. Når man opererer med så små størrelser, er det næsten urealistisk at forestille sig, at risikoen skulle indgå i en fornuftig debat eller skulle indgå således, at folk her i landet følte, at det var en så høj grad af sikkerhed, som alle kunne være tjent med. Når vi samtidig ser, at man på

[Erik Holst].

relativt få år – 7–8 – har forladt den teoretiske beregningsmetode, som man fra USAs side sagde var indeholdt i den såkaldte WASH-1400-rapport, altså at den på disse få år er blevet næsten uaktuel, så man må sige, at der er sket meget store ændringer på disse områder, og at der er meget store udviklingsmuligheder, men alligevel er konklusionen baseret fortrinsvis på en ansøgning for et engelsk projekt – det kan måske forekomme lidt ejendommeligt at basere sig så stærkt herpå – hvor man siger, at det skulle være muligt at drive et atomkraftanlæg uden den store risiko for havari.

På den anden side siger man samtidig, at et havari vil have nogle konsekvenser, som vi i dag næsten ikke er i stand til at tage stilling til. Et havari afviger meget fra andre uheld på den måde, at virkningen ikke alene er – hvad der er tragisk nok – at måske hundrede eller flere hundrede mennesker bliver slået ihjel, men også at der er en indvirkning på kommende generationer, og der er en langtidsvirkning, således at antallet af kræfttilfælde vil stige i hvert tilfælde i et vist område, og det kan ikke forudses, hvor lang tid det vil tage, før en sådan uheldssituation klinger af.

Derfor mener jeg, at det er fuldstændig urealistisk, som man har været inde på, at sammenligne et sådant uheld f.eks. med et flystyrt el. lign., hvor mange mennesker kan blive dræbt. Det er lidt barsk at sige det, men de dræbte er dræbt ved et sådant uheld, men her er der tale om virkninger, der rækker langt, langt ud i fremtiden.

I den rapport, som Ælsam og Elkraft har afleveret til vurdering i miljøstyrelsen om opbevaring af det højradioaktive affald, ser vi, at man har boret nogle prøvehuller i Mørssalthorsten, og derudfra mener man, at det skulle være muligt at lave en slutdeponering, der var sikker nok. For at vise, at den skulle være sikker nok, regner man ikke med 1, 2, 3, 4, 5, 10, 100 år, men derimod med 10.000 år. Jeg mener, at det ligger uden for al sund fornuft at vurdere, hvad der kan ske geologisk med et område som en salthorst på 10.000 år. Det er ikke noget, jeg som folketingsmedlem har mulighed for at vurdere, men jeg ser, at også eksperterne – bl.a. professor Berthelsen, der er ekspert i geologi – synes, det er aldeles urimeligt at sige noget

om, hvorledes forholdene vil være om 10.000 år.

Når man så kommer til den anden side af sagen, hvor man siger: hvorledes er det med en eventuel menneskelig indgriben eller forglemmelse af dette område? må vi sige, at her strækker vores fantasi – vel ikke engang miljøministerens fantasi, der ellers kan gå meget langt og højt op – sig ikke til at kunne sige noget om, hvad der vil ske i denne 10.000 års periode.

Vedrørende deponeringen kommer de fleste eksperter til, at der er usikkerhed, men miljøstyrelsen vil ikke udelukke, at man rent teknisk kan grave de huller, der er tale om, at man kan slutdeponere det højradioaktive affald, hvor man så tilføjer, at vi ikke håber, der sker en indtrængen af fugtighed, således at de beholdere, affaldet opbevares i, ville blive ødelagt.

Endelig er der spørgsmålet om de 16 områder der er reserveret i Danmark, hvor man i givet fald kan etablere et atomkraftværk. Disse 16 områder er blevet belagt med visse bygnings- og udviklingsmæssige restriktioner, og det er kommunerne i de områder, hvor de ligger, ikke vældig glade for. Nu viser det sig, at man ved en sammenligning med de krav, der stilles til sådanne områder i udlandet, i hvert tilfælde for de flestes vedkommende kan sige, at de opfylder de samme krav som de udenlandske.

Der er dog ét område, nemlig Sømmer ved Isefjorden, der ikke opfylder de amerikanske normer, og man siger, at de to mindst velegnede områder er Klinteby og Sømmer. Her vil jeg gerne henvise til det cirkulære, som miljøministeriet udsendte den 6. august 1980, og hvor man om denne vurdering af sikkerhedsforholdene sagde:

»Når denne undersøgelse er tilendebragt, vil arealreservationerne i nærværende cirkulære kunne tages op med henblik på en vurdering af, om alle reservationerne bør oprettholdes.«

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ikke ministeren ifølge de udtalelser, der er kommet til pressen, føler, at der ikke skal laves flere undersøgelser, at det skulle være helt klarlagt, at sikkerheden i forbindelse med a-kraft er stærk nok, god nok og klar nok, og at der derfor aldrig nogen sinde vil blive brug for 16 pladser. Når to af dem er meget ringe, ville det nok være rimeligt, om mini-

[Erik Holst]

steren tog op til vurdering, om ikke nogle af pladserne skulle frigives, måske dem alle sammen. Det beror nok noget på, hvorledes man på længere sigt stiller sig til atomkraftens indførelse.

På baggrund af de relativt få og korte bemærkninger, jeg har gjort – vi har et meget righoldigt materiale i rapporterne og i de tekniske og sagkyndiges vurderinger, der strækker sig fra aldeles uanvendelige rapporter, bestilt arbejde, til andre, der siger: vi er klar til at indføre atomkraft i morgen – vil jeg konkludere, at socialdemokratiets stilling er således, at vi ikke føler, at der er påvist den nødvendige sikkerhed ved opbevaring og ved drift af atomkraftværker. Vi mener ikke, at der foreløbig er udsigt til, at der vil være ændrede forhold, der betinger en anden løsning. Vi mener ikke, at a-kraft er aktuelt nu med den teknik, vi har her. Vi mener, at Danmark er så godt forsynet med gas, olie og alternativ energi, at selve spørgsmålet ikke i dag er presserende, som det måske har været tidligere, og dermed må vi sige nej til ministerens redegørelse, og vi mener, det bør overvejes, i hvilket omfang ministeren kan frigøre de 16 reserverede områder til a-kraft.

Socialdemokratiet har med denne stilling til denne rapport og til ministerens udlægning af rapporterne ikke hermed afvist, at der kan findes acceptable løsninger ad åre. Vi kan jo ikke forudse, om der skulle opstå en ny teknologi eller en mere sikker teknologi eller forhold, der betinger en anden stilling, men således som forholdene er i dag, føler vi, at ministerens redegørelse er utilfredsstillende og ikke giver den sikkerhed, som vi mener at måtte forlange.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg vil starte med at takke ministeren for redegørelsen, som jeg finder er meget klar og tydelig, og jeg må erklære mig uenig i den kritik af de meget velovervejede tekniske beregninger og redegørelser, som er fremkommet i rapporten. Men jeg forstår – og det er jeg slet ikke uenig i – at man på et eller andet tidspunkt kommer til de politiske overvejelser, som socialdemokratiets ordfører i virkeligheden gør gældende nu.

Overvejelser om indførelse af kernekraft har de skiftende regeringer jo haft, fordi det energipolitiske mål har været at indføre et

flerstrengt system. Ved alle energikilder må man naturligvis nøje overveje risikoen, forureningen af miljøet, sikkerheden i anvendelsen og økonomien. Det er naturligvis altid – og navnlig med en ny energikilde, som kernekraften er – fornuftigt med dybtgående undersøgelser, og uagtet at elværkerne meget dygtigt efter regeringens tilskyndelse har skiftet olie ud med kul og derved skaffet billig el, er den store svovlforurening nok trods alt kommet bag på de ansvarlige; det er jo det, vi har prøvet til dels at løse med den forsøringslov, vi lige har vedtaget. Men det er jo ikke det hele, der er løst, og også gasprojektet er jo blevet vedtaget meget hurtigt og på et såre spinkelt grundlag og har nu voldt store bryderier at få styr på.

Undersøgelser fra elværkernes side om affaldsdeponeringen og miljøstyrelsens vurdering af sikkerheden har ministeren som sagt redegjort for på en meget grundig måde og meget klart. Jeg skal naturligvis ikke gentage alle de synspunkter, der er gjort gældende i rapporten; jeg er helt enig i disse synspunkter. Jeg vil blot i dag konkludere, at vi finder sikkerhedsundersøgelserne tilstrækkelige og positive, og jeg har svært ved at forstå de indvendinger, som er gjort gældende fra socialdemokratisk side.

A-kraft kan anvendes i Danmark, som det siges, på samme høje sikkerhedsmæssige niveau, som kendes fra lande med erfaring i anvendelse af a-kraft. Det er som nævnt 3.000 reaktorår, og det synes jeg er en meget stor erfaring. Som bekendt er der ikke påvist nogen dødsfald som følge af ulykker ved fredelig anvendelse af a-kraft.

Vi mener også, at undersøgelserne om affaldsdeponering er tilstrækkelige; den eneste reelle risiko var efter miljøstyrelsens vurdering menneskeskabte indgreb, utilsigtede indgreb, og selv om deponering skal ske over meget lang tid, er sådanne indgreb ikke meget sandsynlige.

En af de mest betydende og uimodsagt betydende eksperter på området, professor Richter-Bernburg, har om de specielle saltområder, der er undersøgt, udtalt, at da denne type saltaflejring er det bedst egnede materiale for deponering af radioaktivt affald, er Morshorsten set fra et saltgeologisk synspunkt så favorabel som overhovedet muligt, og større garanti kan man vel næppe få. Man kan ikke komme længere.

[Annelise Gotfredsen]

Det må også fremhæves, at miljøet ikke svovlforurenes gennem brug af kernekraft, og det er nok disse forureningsgener, som et umådelig usandsynligt kernekraftuheld skal sammenlignes med. Vi ved, at disse forureningsgener rundt om i verden og også i Danmark bevirker kræftdødsfald og sygdomme i øvrigt. Disse opstår ikke ved den daglige brug af kernekraft, og det er urimeligt ikke at sammenligne virkningerne af et meget usandsynligt kernekraftuheld med de virkninger, der er ved den daglige brug af energi skabt af kul. Men specielt må man sige, at den særlige drivhuseffekt, som af mange betragtes som en af de største forureningsfarer, ikke opstår ved afbrænding af kernebrændsel, men ved alle andre, fossile brændstoffer.

Vi er imidlertid fra konservativ side ganske afslappede over for indførelse af kernekraft. Vi betragter den som en energikilde som alle andre energikilder med fordele og ulemper som alle andre. Disse spørgsmål må naturligvis grundigt overvejes.

Også spørgsmålet om forsyningssikkerheden skal afvejes. Det er jo ikke et fjernt mystisk begreb. Forsyningssikkerhed kan måles i kroner og øre. Betaler vi for meget for energi, selv om det er en sikker energi, der er til rådighed i rigelige mængder, betyder det nedsat konkurrencedygtighed for erhvervene og dermed tab af arbejdspladser.

Derfor er beregninger over fremtidens elbehov og økonomien i kernekraft overordentlig væsentlige elementer i diskussionen, og vi vil afvente den redegørelse, som vi har fået stillet i udsigt til efteråret 1984, inden vi tager endelig stilling til spørgsmålet om kernekraft.

Skrumsager Skau (V):

Miljøministerens redegørelse om affalds- og sikkerhedsproblemer ved anvendelse af a-kraft i Danmark udgør et godt, tilstrækkeligt og udmærket udgangspunkt for en politisk vurdering af eventuelt at indføre kernekraft i Danmark, et spørgsmål, som inden en endelig beslutning skal lægges ud til en folkeafstemning.

Det, der står tilbage, er en vurdering af økonomien ved kernekraftforbrugsudviklingen og en vurdering af udviklingen i forbedrede kernekraftsystemer og andre energiformer samt en vurdering af behovet for yderligere

udbygning af en flerstrengt energiforsyning, som der allerede blev givet tilslutning til her i salen for 4½ år siden, og som skal sikre os mod energikatastrofer og også sikre vores energiforsyning.

Af konklusionerne i de forelagte rapporter om sikkerheden ved a-kraftværker udarbejdet på grundlag af erfaringer og også teoretiske modeller, siges det ganske klart, at sikkerheden er nær de 100 pct., det vil sige betydelig større ved a-kraftværker, selv om man bor lige op ad værket, end sikkerheden ved at gå over Rigsdagsgården.

Det får mig til at nævne, at en af mine forfædre i anledning af en af sine fødselsdage på sine ældre dage fik en dengang ultramoderne petroleumslampe, og hans reaktion var: ud med det skidt, det sprænger huset i luften! Sådan er vores reaktioner jo ofte, når vi stilles over for nye ting, ting, som vi endnu ikke er helt fortrolige med.

A-kraftværker har vi nu haft i mange år, og vi har dem meget tæt ved de danske grænser. Vi har 25 års erfaring med a-kraftværker, og vi har foran os en rapport, som siger, at det værst tænkelige uheld kun vil ske mindre end én gang i løbet af en periode på 10 millioner år. Hvad er 10 millioner år? Ja, for 10 millioner år siden var Alperne ved at blive dannet og dermed også Middelhavet, og udviklingen af pattedyr og dermed mennesket var godt i gang.

Miljøstyrelsen har også fundet, at de 16 reserverede danske pladser til eventuelle a-kraftværker er at betragte som egnede og gode, og der er derfor ingen grund til at gå nærmere ind på dette spørgsmål.

Det er i salthorstundersøgelsen klart godtgjort, at det er muligt at opbevare det radioaktive affald på en fuldt betryggende måde i den danske undergrund. Her skal der også ved vurderingen tages hensyn til den mængde, som kommer frem. Affaldsmængden, som det fremgår af rapporten, fra en a-kraftproduktion over 25 år, som vil dække en tredjedel til en fjerdedel af vores samlede forbrug, vil kun fylde 700 m³ eller kun 28 m³ pr. år, og det svarer til en kasse, som har en størrelse af 3 m på hver led, og det er jo ikke så meget, og det er jo næsten ingenting i forhold til de affaldsmængder, som vores kulfyrede kraftværker udleder.

Det skal også med, når vi skal vurdere den foreslåede metode til oplagring af affaldet, at

[Skrumsager Skau]

den radioaktive affaldsdel næsten henfalder i løbet af 1.000 år. Det svarer til et spand af tid fra Gorm den Gamle og indtil nu. Dermed kommer jeg ind på, at kernekraftværkers forurening er meget beskeden og slet ikke kan sammenlignes med den forurening, som de kulfyrede værker eller de fleste andre former for energiproduktion medfører.

Når vi senere får en økonomisk bedømmelse og en langsigtet bedømmelse af vurderingen og en vurdering af mulige forbedrede former for udnyttelse af atombrændslet, også det, vi ikke rigtig kan anvende i dag, mener venstre, at vi har et fuldt tilstrækkeligt grundlag, så vi kan træffe en afgørelse, som vil være til fordel for vort land.

Leif Hermann (SF):

Når man står med et materiale i hænderne som det, vi fik i marts, da miljøstyrelsens rapporter blev offentliggjort, er man som ikke-sagkyndig i nogen grad ilde stedt. Det er naturligvis ikke en politikers opgave teknisk at gennemgå materialet og påpege unøjagtigheder og forkerte konklusioner. Den politiske opgave må bestå i at vurdere, hvorvidt det materiale, der er fremlagt, ud fra en samlet politisk vurdering, herunder den energipolitiske vurdering, jeg har, er tilstrækkelig betryggende til, at vi kan overveje indførelsen af atomkraft.

Vi savner altså, hvis vi overhovedet skal kunne gå ind i en seriøs debat om dette, en opstilling af problemerne, som er kritisk. Det har vi ikke fået. Vi har selv været nødt til at søge vores kilder. Vi har selv været nødt til at finde dækning for de kritiske overvejelser, som selvfølgelig har måttet være socialistisk folkepartis udgangspunkt. Vi har rent ud sagt ikke fået ét eneste ord til vejledning i den orientering, i det omfattende materiale, der ligger på bordet, kun frejdige påstande fra ministeren, hvis dækning i det fremlagte materiale endda er højst tvivlsom.

Man spørger i grunden sig selv, hvilket formål ministerens redegørelse har. Er det egentlige formål ikke at give elværkerne et plaster på såret, fordi de nu til ingen verdens nytte har smidt forbrugernes penge ud?

Ministeren må finde sig i, når han argumenterer så tyndbenet, at vi tror, at dette drejer sig om regeringens farvel til a-kraft. Vi kan ikke forestille os, at en regering vil lægge

op til en seriøs a-kraftdiskussion på så tyndt et grundlag, og derfor må vi forstå det som regeringens farvel til a-kraften. Vi måtte forvente, at vi, hvis dette var alvorligt ment, havde fået en langt grundigere behandling og en langt mere kritisk behandling af materialet, hvis det var sådan, at a-kraften skulle være et realistisk alternativ til de energikilder, vi benytter i dag.

Jeg håber, at min tolkning er rigtig, og så er det jo glædeligt, og så må vi i øvrigt ophøre med at sende millioner af kroner ned til EFs forskning i a-kraft.

Selv om hverken miljøstyrelsen eller ministeren har haft noget særligt ønske om at foretage en kritisk opstilling af materialet for os, skal kritikken alligevel frem. Vi vil derfor henvise til og støtte os på de enkeltpersoner og grupper, som siden påbegyndelsen af elværkernes velsignelsesrige virksomhed på dette felt nøje og kritisk har fulgt arbejdet.

Der er derfor grund til at takke bl.a. OOA og navnlig borgergruppen mod atomaffald på Mors for et stort og betydeligt arbejde med at systematisere og kritisere ikke blot rapportmaterialet, men også en lang række af de delrapporter, der udgør rapportmaterialets forudsætninger, elværkernes fase 1- og fase 2-rapporter fra 1978 og 1981, DGUs vurderingsrapport fra december 1982 osv. Dette solide stykke opklaringsarbejde viser værdien af græsrodsinitiativer, og samtidig fremstår det som et smukt eksempel på kritisk kvalitet.

Hertil kommer, at borgergruppen på Mors både i marts 1984 og i forbindelse med fremkomsten af miljøstyrelsens rapporter og nu her i maj har kunnet afsløre, at Danmarks geologiske undersøgelse har en anden og betydningsfuld opfattelse af deponeringsproblemerne end den, den officielle rapportkonklusion giver udtryk for, samt at denne opfattelse i marts af ministeren blev søgt bagatelliseret, og at man i øvrigt siden har kunnet give DGU så at sige et forbud mod indtil i dag at deltage i offentlige høringer. Dermed kunne der være bidraget til et langt mere afbalanceret udgangspunkt for denne debat end det, vi har foran os. Ministeren må tilgive, at vi udtrykker os noget mere end almindelig mistænksomt om redegørelsen og dens forudsætninger.

Det seneste og måske mest bekymrende eksempel har været professor Asger Berthel-

[Leif Hermann]

sens udtalelser til Ugejournalen i Danmarks Radio den 12. maj, hvor professoren efter en kritik af dybhorstdeponeringsundersøgelserne og disses konklusioner udtaler – jeg citerer i uddrag:

»DGU har haft to medlemmer i miljøstyrelsens vurderingsgruppe. De har fået indføjet en lang række forbehold i vurderingsgruppens rapport, men disse forbehold er blevet godt skjult af flertallet i gruppen, som tilsyneladende ikke nærer de samme betænkeligheder, fordi de ikke er belastede af den samme geologiske viden. Nu er det gået sådan, at efter en Natradioudsendelse blev DGUs geologer kaldt til ministeriet, hvor de fik at vide, at alle var enige, og DGUs geologer måtte ikke længere udtale sig i denne sag.«

Jeg er naturligvis ikke i stand til at bekræfte indholdet af professor Berthelsens udtalelser, og jeg vil håbe, at de er ukorrekte. Jeg vil bede ministeren i sit svar eller eventuelt senere i debatten om at kommentere det nævnte citat. Hvis det er korrekt, at der er uddelt mundkurv til medarbejderne i Danmarks geologiske undersøgelse, uanset om det er ministeren, der har gjort det, eller hvem det ellers måtte være, er dette endnu en grund til at nære den største mistro til redegørelsen og dennes forudsætninger.

Jeg skal herefter knytte nogle bemærkninger til afsnittet om reaktorsikkerhed og til afsnittet om sikkerheden ved affaldsdeponeringen.

Siden det, der så underfundigt er blevet kaldt en driftshændelse på a-kraftværket på Tremileøen i 1979 i USA har spørgsmålet om reaktorsikkerheden naturligt optaget offentligheden, men ifølge ministeren er det næppe noget problem. Fejl ved a-kraftværker skal rapporteres til myndighederne, og disse kan så pålægge anlægsindehaverne at træffe særlige sikkerhedsmæssige foranstaltninger, f.eks. at lukke værket, indtil fejlen er udbedret og anlægget atter fundet i orden af myndighederne. Sådan hedder det i ministerens redogørelse. Enkelt, overskueligt og nemt, nærmest som at lappe en punkteret cykel, hvis der skulle ske noget.

Derudover beroliges vi med, at sandsynligheden for det værst tænkelige uheld, nemlig nedsmeltning af reaktorkernen, ifølge ministeren kun er en slags teoretisk størrelse. Alvorlige radioaktive udslip fra den type reak-

torer, dansk energiforsyning skal beriges med, er mindre end 1 på 10 millioner år. Det er altså helt bagatelagtigt, bortset fra at den slags statistiske størrelser ikke fortæller noget som helst om, hvorvidt det uheld indtræffer dagen efter ibrugtagningen af værket eller, om jeg så må sige, først 10 millioner år senere.

Hvad bygger styrelsen og styrelsens minister da disse vurderinger på? Enkelt nok: et engelsk elsselskabs beregninger til støtte for en ansøgning om tilladelse til opførelse af en ny reaktor ved Sizewell. Ministeren formulerer det endda i sin redogørelse fikst således, at man ikke kan se, at den nævnte beregning er foretaget af et elsselskab. Det finder man ud af ved at slå op i sikkerhedsredogørelsen på side 7.17.

Er de engelske tal da indiskutable, videnskabeligt fastslåede kendsgerninger, for så vidt man altså overhovedet kan tale om noget sådant i denne sammenhæng? Nej. Ifølge professor Bent Sørensens kronik i Information den 16. april 1984 er disse tal genstand for kritik i forbindelse med de høringer, der nu pågår om Sizewellansøgningen. Det får vi heller ikke noget at vide om. Professor Bent Sørensen angiver videre i den nævnte artikel, at miljøstyrelsen tilsyneladende er mere optaget af at gengive reaktorfabrikanternes og elsselskabernes beregninger over sandsynligheden for kernenedsmeltning end de beregninger, der er foretaget af det amerikanske reaktortilsyn, men de er da også knap så gunstige.

Det morsomste ved det hele er, at vi afslutningsvis får at vide, at risikobetragninger ikke direkte indgår i grundlaget for myndighedernes godkendelse af kernekraftanlæg. Jeg har gennemlæst ministerens overvejelser over risikomomenterne flere gange, men den citerede konklusion fra miljøstyrelsens redogørelse er gledet ud. Mon det er en fejltagelse?

Med hensyn til affaldsdeponering skal jeg korte mit indlæg meget ned, jeg ser, at lampen lyser. Jeg skal nøjes med at sige, at her er forvirringen nærmest total.

Det oplyses, at man forkaster elværkernes egen begejstring over elværkernes egne undersøgelser, der siger, at det højradoaktive affald kan deponeres på betryggende måde i Morshorsten. Det er en rimelig og klar konklusion. Ministeren oplyser imidlertid umid-

[Leif Hermann]

delbart bagefter, at den gennemførte sikkerhedsanalyse peger på, at deponering vil kunne foretages på en anden måde, hvor naturlige processer, naturkatastrofer, ikke forventes at ville påvirke deponeringssikkerheden væsentligt. Betyder det, at den første konklusion svækkes? Det får vi ikke noget at vide om.

For at komplettere det hele har Danmarks geologiske undersøgelse den 7. marts 1984 i et brev til miljøstyrelsen udtalt, at elværkerens sikkerhedsanalyse er gennemført under urealistiske, optimistiske antagelser, og at de af miljøstyrelsen udførte beregninger ved forenklede modeller ikke har kunnet underkastes en sagkyndig vurdering på grund af deres sene fremkomst. Det står der heller ikke noget om i rapporten, for slet ikke at tale om i ministerens redegørelse.

Hverken ministerens redegørelse eller de tilgrundliggende rapporter har kunnet rokke ved socialistisk folkepartis modstand mod a-kraften. Tværtimod har vi nu fået solid dokumentation for, at vi også skal være mod a-kraft, fordi vi hverken kan løse problemerne ved reaktorsikkerheden eller affaldsdeponeringen.

Arentoft (FP):

Fremskridtspartiet er enig med miljøministeren, der tilslutter sig de resultater, miljøstyrelsen i tre rapporter er nået frem til, angående fremtidig brug af a-kraft i Danmark. Fremskridtspartiet er også enig med miljøministeren i, at en beslutning om at indføre atomkraft i Danmark skal ud til folkeafstemning efter grundloven.

Sikkerheden ved driften af de ca. 300 a-kraftværker af typen fissionsværker, der findes i USA, Japan, Belgien, Finland, Frankrig, Schweiz, Sverige og alle østlandene, er høj, i alle tilfælde i de vestlige lande. Der er rent faktisk ikke sket andre større uheld i de godt og vel 3.000 reaktorer, der er tale om, end det berømte uheld på Three Mile Island i USA i 1979. Dér blev skaden reduceret til faktisk ingenting, der var intet radioaktivt udslip, og der er ikke påvist sundhedsskader i befolkningen.

Det forfærdelige er, at takket være Danmarks Radio og især TV, organisationer som OOA og fredsbevægelsernes arbejde er det lykkedes at give befolkningen det indtryk, at et atomkraftværk er det samme som en selv-

anskaffet tikkende atombombe. Det, kædet sammen med den frygt, vi alle nærer for atomraketter, udtrykt ved hver eneste lejlighed, er med til at skabe aversionen imod atomkraftværker.

I miljøministerens redegørelse er det nævnt på sp. 6072:

»... at sandsynligheden for et reaktorhavar, der indebærer et alvorligt radioaktivt udslip, for nye kraftreaktoranlæg kan beregnes til at være mindre end 1 på 10 millioner pr. år. Miljøstyrelsens rapport indeholder andre tal, der giver mulighed for at sammenligne risikoen fra a-kraftværker med de risici, vi alle er udsat for i vor daglige tilværelse. Det førnævnte tal viser imidlertid, at risikoen for det enkelte menneske ved at bo lige op ad et a-kraftværk er forsvindende i forhold til andre risici.«

Det er så rigtigt, som det er skrevet, og jeg kan underbygge det med, at jeg var på besøg på a-kraftværket i Brunsbüttel for nogle år siden, dagen før det åbnede. Dér var der en udstillingspavillon, og en af de ting, der gjorde indtryk på mig, var, at mennesker, der bor i nærheden af et a-kraftværk, er udsat for den samme radioaktivitet, som mennesker, der bor på 10. sal i et højhus, er udsat for. Den radioaktivitet, man udsætter sig for på en flyvetur herfra og til Japan eller til Amerika, hvor man flyver i 10-12 kilometers højde, er mange, mange gange større end den radioaktivitet, man vil være udsat for, hvis man bor tæt ved et atomkraftanlæg i 50 år.

Af Jyllands-Posten den 10. maj i år fremgår det i en artikel under overskriften »OOA-kritik imødegås«, at OOA kritiserer miljøstyrelsens vurderinger fra ende til anden. Bl.a. siger OOA, at amerikanske forskere på Oak Ridge National Laboratory er kommet frem til, at der er risiko for 1.700-4.500 kernenedsmeltninger pr. million år. Hertil svarer en af Danmarks virkelige atomkraftsagkyndige, nemlig lektor Uffe Korsbech ved Danmarks tekniske højskole, i den samme artikel i Jyllands-Posten:

»OOA er for det første ude med en slem boomerang, for OOA har jo aldrig brugt andet end manipulation og forudfattede konklusioner.

Hvis OOA dernæst bruger tallene 1.700-4.500 kernenedsmeltninger pr. million år, kommer de i strid med virkeligheden. De tal svarer til 1,7 og op til 4,5 pr. 1.000 år, og

[Arentoft]

da verden har rundet 3.000 reaktorår, skulle vi altså i gennemsnit have haft mellem 5 og 13 kernenedsmeltninger allerede. OOAs opfattelse er rent vrøvl, for selv OOA vil vel ikke påstå, at der er sket nedsmeltninger indtil nu. Og det er altså baseret på reelt 3.000 reaktorår.«

Sikkerheden er altså i orden, og derfor skal befolkningen ikke frygte de planer, der er udarbejdet, med forslag til 16 egnede steder i Danmark. Men der skal saglig information til, og det skal jeg komme tilbage til.

Man kan i den forbindelse stille spørgsmålet, om ikke udbygningen af konventionelle kraftværker og vindkraft og olie og naturgas kan dække Danmarks energibehov så længe, at den nye type kraftværker, de såkaldte fusionsværker, kan nå at komme i drift. Man har hidtil regnet med år 2020, men meget taler for, at det kan ske allerede inden dette århundredes udgang. Man har allerede forsøgsanlæg, det såkaldte JET-anlæg, og forsøgsanlæg i USA.

Fordelen ved fusionsværkerne er, at de er totalt ufarlige. De bygger ikke på kædereaktioner som de nuværende fissionsværker, men på, at man sætter stoffer sammen. Disse stoffer kan man skabe af havvand, og det vil sige, at der er uanede råstofmængder. Og der kan aldrig ske en eksplosion, for så snart man fjerner et af stofferne, holder processen op. Derfor mener jeg, at man skal støtte forskningen i fusionsenergi.

Vedrørende opbevaringssikkerheden er jeg ikke i tvivl om, at med indsmeltning i glas og stål og deponering i salthorste kan det gøres på fuldt betryggende måde. Det er i orden, at man fortsætter med forskellige undersøgelser for at finde de bedst egnede steder, og som det blev nævnt af en ordfører, er det jo meget små mængder.

Derfor kan vi tilslutte os miljøministerens redegørelse.

Naturligvis skal vi have en folkeafstemning. Som jeg sagde, ville jeg komme tilbage til begrebet information, som jeg finder er så vigtigt. Jeg vil gerne understrege ordet »saglig« information. Det er en af fordelene ved en folkeafstemning, at man har en passende forberedelsestid, normalt et halvt års tid, hvor man virkelig kan give saglig information. Dernæst er det personlig stemmeafgivning, som går på tværs af partiskel og al den slags ting, så man virkelig får et billede af,

hvad det er, befolkningen ønsker. Derfor kan vi også bakke en folkeafstemning 100 pct. op.

Lone Dybkjær (RV):

Ja, så skal vi have endnu en deldiskussion om a-kraftproblemstillingen.

Jeg vil godt som indledning sige, at for os har der med henblik på stillingtagen til a-kraft hele tiden været tale om samlede vurderinger. Det vil jeg godt understrege. Det er nogle samfundsmæssige, strukturelle, miljø- og sikkerhedsmæssige, forsyningsmæssige, sårbarhedsmæssige, befolkningsmæssige osv. samlede vurderinger.

Dette være sagt som indledning til diskussionen, som kun omhandler affald, placering og sikkerhed, også som en understregning af, hvad jeg tidligere har sagt, men hvor jeg somme tider får at vide, at det har jeg sandelig ikke sagt, nemlig at selv om man løste affalds- og sikkerhedsproblemet, så var det for vores vedkommende ikke ensbetydende med et ja til a-kraft. Der er en lang række forudsætninger, der skal være i orden, for at vi vil sige ja til a-kraft.

For at gå til konklusionen med det samme vil jeg sige, at vi mener ikke, at vi skal have a-kraft i Danmark, med den viden, vi har, og det må naturligvis være den viden, vi har i dag. Vi mener, at a-kraften nu bør tages ud af energiplanlægningen. De forskellige rapporter, der er kommet, har ikke for os ændret på den sag, også fordi rapporterne selvfølgelig ikke, hvad vi jo sagde på forhånd, har givet tilfredsstillende svar på de spørgsmål, der er stillet.

Så til den konkrete del af diskussionen, nemlig placeringen, sikkerheden og affaldet.

Som indledende bemærkninger vil jeg sige generelt om redegørelsen, at jeg tror ikke, at miljøministeren har haft mulighed for at gøre den bedre. Når det så er sagt, vil jeg sige, at jeg synes, at redegørelsens hovedlinje er, at nu skal vi ikke gøre det særlig dramatisk. Det har jeg såmænd ikke noget imod at man ikke gør, jeg synes bare, man skal passe på, at man ikke får stillet de problemer, der rent faktisk er, tilstrækkelig skarpt op, samtidig med at man prøver på at afdramatisere det hele. Jeg synes altså ikke, man har fået en tilstrækkelig konkret behandling af problemerne i den redegørelse, vi har her.

[Lone Dybkjær]

Så skal jeg tage nogle af de enkelte punkter.

Som en illustration af det første, jeg sagde, kan jeg jo tage sp. 6070, hvor der tales om placeringen. Der står:

»A-kraftværker bør dog med tanke på eventuelle store reaktorhavarier placeres på steder, hvor der kun bor få mennesker i den nærmeste omegn, og hvor der er langt til store byer.«

Ja, man kan roligt sige, at det netop er det problem, der er det danske problem, at det er vanvittigt svært at finde steder i Danmark, hvor der kun bor meget få mennesker, og hvor der er langt til store byer. Det er et eksempel på, at det bør man dog lige tænke over, når man placerer dem. Jeg mener, at det er et kerneproblem i Danmark, at vi faktisk ikke kan få a-kraftværkerne placeret i tilstrækkelig øde områder.

Med de udtalelser, jeg har hørt fra energiministeren, kan det godt være, at det bliver lidt vanskeligt, i hvert fald med regeringens velsignelse, at få taget a-kraft ud af energiplanlægningen – så kan man jo se, om man kan få andre til at tage den beslutning. Energiministeren siger, at man vil undersøge, om det nu også er presserende at få taget en beslutning om a-kraft. Det vil sige, at der er tegn på, at vi sejler videre på den facon, vi har gjort siden 1976 på dette område. Hvis vi nu ikke kan få taget a-kraft ud af energiplanlægningen, så vil jeg henstille til miljøministeren, at han i det mindste får taget nogle af alle de pladser ud, hvor man vil placere atomkraftværker, sådan at vi ikke får blokeret 16 steder i Danmark. Det må vel være muligt med den udvikling, der er sket, siden de arealer blev reserveret, at få nogle af dem pillet ud.

Så skal jeg gå over til spørgsmålet om sikkerhed. Der er to hovedområder, som også miljøministeren er inde på: dels spørgsmålet om udstrålingen, dels spørgsmålet om uheld. Jeg deler sådan set den vurdering, der ligger her, at udstrålingen næppe er det store problem. Jeg vil dog sige, at jeg synes, man i en sådan redegørelse godt kunne have strejft nogle af de spørgsmål, der har været rejst i den offentlige debat, og også kunne have haft lidt med om nogle af de undersøgelser, der har været.

Det afgørende vedrørende sikkerheden er naturligvis spørgsmålet om uheld. På side 8 i

redegørelsen siger man – det er også et eksempel på, hvor afdramatiserende hele redegørelsen er – at der jo nok kommer en del problemer, for nu at oversætte det og ikke læse det hele op, hvis vi får et stort uheld. Vi skal nok oprense i de bebyggede områder og have nogle restriktioner for landbrugsproduktionen og den slags. Det er jo så sandt, som det er sagt, og det er en meget afdramatiseret måde at skrive om et meget stort uheld på.

Jeg tror overhovedet ikke på nogen som helst beredskabsplaner, oprydningsplaner og sådan noget i en sådan situation. Jeg tror ikke, vi kan gøre ret meget på forhånd. Derfor synes jeg, at det afgørende spørgsmål er – det forstår jeg at miljøministeren har svaret på: er vi villige til at leve med risikoen for et uheld af den størrelse? Det er det, det drejer sig om. Og hvis vi vælger at leve med den risiko, så kan det jo indgå. Jeg personlig er ikke villig til at leve med den risiko, men det er altså ministeren. Jeg synes, det ville være ærligt at sige: den risiko tager vi. Vi synes, sandsynligheden er ringe. Det ville være en betydelig mere reel behandling af problemstillingen end at sige, at vi skal oprense i bebyggede områder, og hvad ved jeg. Hvis der virkelig sker et uheld, kan vi ikke gøre noget.

Så er der det tredje problem, spørgsmålet om affald, og det var det, der i virkeligheden satte hele diskussionen i gang i sin tid. Indtil uheldet på Tremileøen var det jo affaldet, der bl.a. for socialdemokratiet var det helt centrale. Det har man skrevet noget om på sp. 6075. Der står i virkeligheden de centrale bemærkninger, nemlig at miljøstyrelsen er enig med elværkerne i, at det fundne salt er rent, men de gennemførte feltundersøgelser giver ikke grundlag for at fastslå, i hvor stort et område denne saltkvalitet er til stede.

Hele fundamentet for alle de deponeringsundersøgelser, der er foretaget, er, om denne saltkvalitet er til stede eller ej. Det er forudsætningen for det hele. Så siger man: det forudsætter vi at det er, og hvis det nu er tilfældet, så går vi videre, sådan og sådan. Det er også i orden, hvis man ikke til allersidst glemmer disse forudsætninger. Det skal jeg komme til i mine afsluttende bemærkninger.

Konklusionen er, at jeg synes ikke, vi er nået meget længere end i 1976. Jeg må sige, at med det oplæg til undersøgelser – jeg beklager den tidligere miljøminister – der blev

[Lone Dybkjær]

lavet, mente jeg heller ikke, at man ville komme frygtelig meget videre. Det fremgik allerede af de rapporter, vi fik i 1976, at det var langt mere omfattende programmer, der skulle til, hvis man skulle kunne få tilbunds-gående viden om, hvorvidt vi faktisk kan deponere her i Danmark.

Vi er altså ikke nået videre, end vi var i 1976, men – det vil jeg godt understrege – jeg synes ikke, at vi skal bruge flere penge på undersøgelser og rapporter, og hvad ved jeg, om sikkerhed og affald på nuværende tidspunkt. Jeg mener egentlig, det er spild af ressourcer og penge, og med det træk, der er på miljøområdet, tror jeg, vi kan anvende dem mere fornuftigt.

Jeg synes, at ministerens afsluttende bemærkninger er noget uheldige. Med hensyn til sikkerheden følger miljøministeren sådan set meget pænt op, hvad der har været sagt, også i de indledende dele af denne redegørelse. Og når det drejer sig om reservationer, kan man godt tillade sig at sige, at det kan nok ikke blive bedre, end det var. Det er jeg enig i. Problemet er, at det, der var, ikke var godt nok. Når det drejer sig om det sidste, det med affaldet, synes jeg faktisk, der sker et skred, fordi man konkluderer alt for optimistisk i forhold til det, jeg sagde lige før, nemlig at vi ved ikke, om der er en tilstrækkelig mængde af denne saltkvalitet. Vi ved ikke, hvor stort et område der er. Vi kan godt lave alle mulige optimistiske konklusioner på den basis, men de risikerer at blive falske. Når man går ud i den almindelige debat, glemmer man den fuldstændig afgørende forudsætning, nemlig at det er foretaget på grundlag af, at vi ikke ved, i hvor stort et område denne saltkvalitet er til stede. Det er også det, der gør, at jeg ikke synes, vi er nået så forfærdelig meget længere, end vi var.

Jeg er altså nødt til at sige, at hvis det havde været en forespørgselsdebat, så ville vi ikke have kunnet tage miljøministerens redegørelse til efterretning. Det vil jeg sige af hensyn til det videre forløb omkring hele affalds-, sikkerheds- og a-kraftdiskussionen.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Man kan godt blive lidt forvirret. Jeg vil godt lige spørge, om jeg virkelig hørte rigtigt. De radikale sagde vel, at de *ikke* kunne tage

redegørelsen til efterretning? – det var godt, jeg blev lidt svedig i hænderne et øjeblik.

Der er ét punkt i denne redegørelse, hvor jeg kan sige, at jeg er helt enig med miljøministeren, det er selvfølgelig lidt. Det er dér, hvor det på sp. 6080 i redegørelsen hedder – det er ikke direkte citeret, vil jeg lige sige, det er essensen – at det, det handler om nu, er at tage stilling til, om a-kraft stadig væk skal indgå som en potentiel energikilde i energiplanlægningen. Det er jeg fuldstændig enig i. Det handler om at tage stilling. Skal vi sige, at a-kraften er død, eller skal vi have en halvlevende, stærkt forgiftet sild med os i de næste 10–20 år, hele tiden med faren hængende over hovedet for, at vi rent faktisk får a-kraft? Jeg mener, det gælder om at få taget klar stilling nu, og der er selvfølgelig ingen tvivl om, hvad vi mener.

Det er måske lidt underligt, at man kan blive enig med ministeren, men sagen er, at vi er nået til denne konklusion ad to meget forskellige veje. For mig at se er der i hvert tilfælde tre årsager til, at det er halsløs gerning ikke at få lagt a-kraften på is i energiplanlægningen allerede nu.

Den første er, at der simpelt hen ikke er behov for den udbygning af elkapaaciteten, som atomkraftværkerne er beregnet til. Det, der er behov for, er en energiplanlægning, som i langt større udstrækning end hidtil baserer sig på energibesparelser, ikke mindst på elbesparelser, og baserer sig på, at den vedvarende energi kommer til at spille en meget større rolle, end den har gjort i de officielle energiplaner indtil nu. Det mener jeg er overordnet, måske den allervigtigste årsag til, at vi slet ikke skal have a-kraft og aldrig nogen sinde skal have det, selv om man skulle nå frem til resultater, der viste større sikkerhed med hensyn til deponering og større sikkerhed omkring a-kraftværkerne, end de nuværende resultater gør.

De nuværende resultater viser jo, at deponeringen i høj grad er et problem, og det er et problem, der på ingen måde er løst. Der er ikke fundet den sikkerhed for deponeringen, som var forudsætningen for de undersøgelser, som blev sat i værk i sin tid. Der er heller ikke påvist den sikkerhed omkring de enkelte værker, som er ønskelig.

Med hensyn til sikkerheden omkring deponeringen, som vel nok er det største problem, vil jeg ikke gå i detaljer. Jeg mener, at

[Anne Grete Holmsgård]

mange andre spændende fra DGU over OOA til borgergruppen på Mors og mange andre i detaljer og på ganske glimrende vis har påvist alle de problemer, der ligger i elværkernes salthorstundersøgelser. Det har de gjort så salmhørende, at vi overhovedet ikke kan konkurrere med det. Derfor er der ikke grund til at sige andet, end at de har gjort det arbejde, de har gjort det sagligt, og de har gjort det godt, men de har altså ikke formået at få miljøministeren til at lytte til, hvad de har sagt.

Når man læser redegørelsen, kan man oven i købet se, at miljøministeren ikke har villet gå så langt, at han har villet lytte til, hvad miljøstyrelsen har sagt, selv om de tre redegørelser, miljøministeren er kommet med, er yderst kritisable på mange områder.

Hvis man ser på konklusionerne, ser man, at der står, hvis vi nu tager deponeringen, to ting, som jeg synes er specielt væsentlige. Den ene er, at man ikke kan tilslutte sig elværkernes konklusion om, at det ved undersøgelserne er dokumenteret, at højradioaktivt affald på betryggende vis kan deponeres i danske salthorste. Den anden er, at man ikke vil udelukke, at det kan dokumenteres, at deponering kan finde sted på betryggende vis engang i fremtiden.

Derfra og til at konkludere det, miljøministeren gør, er der faktisk et ganske pænt stykke. Det, han gør, er, at han går skridtet videre og siger, at det efter hans opfattelse er sandsynliggjort, at der kan foretages deponering af højradioaktivt affald på betryggende vis i danske salthorste. Jeg har lyst til at spørge: hvorfor er det sandsynligt? Hvad er det, der får miljøministeren til at mene, at det er sandsynligt? Det kan afgjort ikke læses ud af den kritik, der er blevet rejst. Jeg mener heller ikke, at det kan læses ud af de redegørelser, vi har fået fra miljøstyrelsen.

Derfor kan jeg ikke se det som andet end den konklusion, at man er villig til at tage de risici, der er forbundet med at holde fast ved a-kraft som en del af energiplanlægningen. Det mener jeg er virkelig uhyggeligt, og jeg mener også, at det er en usaglig måde at gøre det på, en udemokratisk måde.

Det har hele tiden været fremstillet på den måde, at man ikke ville forsøge at gennemføre en beslutning om a-kraft, før der var sikkerhed for i hvert tilfælde affaldsdeponering og tilstrækkelig sikkerhed omkring de enkelte

a-kraftværker. Ikke desto mindre kommer ministeren nu med den konklusion, at det ikke er nødvendigt med yderligere undersøgelser; man kan faktisk godt tage stilling på det foreliggende grundlag. Det skyldes jo ikke, at ministeren ikke ved, at der er problemer. Det ved han udmærket. Han kender selvfølgelig den kritik, der er blevet rejst, og det forekommer mig ret underligt, at man vil give DGU mundkurv på og begrænse, hvad de må sige udadtil, hvis det netop ikke er, fordi man godt er klar over, at der er problemer. Jeg ved så ikke, om det er ministeren personlig, der har givet DGU den mundkurv på, om det er miljøstyrelsens ledelse, om det er statsministeren, eller hvem det er. Jeg går heller ikke ud fra, at jeg kan få et klart svar på det, hvis jeg spørger, men jeg vil da prøve, for jeg synes egentlig, det er ret interessant at få at vide, hvem det er, der har fortalt DGU, at de ikke skulle tale for meget om dette her udadtil, før debatten var overstået. Jeg mener, det er et ret så groft indgreb i, hvad medlemmerne i en styrelse har mulighed for at sige udadtil, så det ville være interessant at få det oplyst. Men det forrykker selvfølgelig ikke konklusionen.

Det indlæg, som jeg synes har været mest interessant her i dag – med respekt for, hvad andre folk i øvrigt har sagt – er naturligvis socialdemokratiets indlæg. Det, vi alle sammen, i hvert tilfælde i SF og VS, sad og ventede på, var, hvad socialdemokratiet egentlig ville sige, og jeg prøvede at høre godt efter. Jeg synes egentlig, det var et meget udmærket indlæg, specielt fordi der i de fem punkter, der blev ridset op til sidst, var to punkter, jeg godt kunne lide. Det ene var det punkt, der handlede om, at socialdemokratiet heller ikke mente, at der var tilstrækkelig sikkerhed omkring deponeringen og omkring a-kraftværkerne i det hele taget. Det andet var det punkt, der handlede om, at a-kraft ikke er aktuel på nuværende tidspunkt, og at det, det gælder om, er at bruge de andre eksisterende energikilder. Det er vist nogenlunde så langt, som man kan forvente at en socialdemokratisk ordfører vil gå inden kongressen til september 1984. Til gengæld er den kongres jo heller ikke overstået, og der er et godt stykke tid til den endnu, og det, at hr. Erik Holst står her og lægger en på mange måder rimeligt fornuftig linje frem, er jo ikke ensbetydende med, at den socialdemo-

[Anne Grete Holmsgård]

kratiske kongres også tager en fornuftig beslutning. Sagen er jo, at det ville være ulykkeligt, hvis man bare ender med endnu en gang at udskyde beslutningen om a-kraft. Jeg mener, det er vigtigt, at man ikke får spildt flere penge på at udskyde det endnu en gang, men simpelt hen får taget stilling til det nu.

Her må man så sige, at græsrodsbevægelserne har en fantastisk vigtig opgave. For der er jo ingen af os, der er i tvivl om, at når det er kommet dertil, hvor det er i dag, skyldes det græsrodsbevægelserne. Det skyldes det enorme arbejde, som er blevet lavet af dem for ikke mindst at presse socialdemokratiet på dette spørgsmål. Egentlig kan man sige, at de er nået så langt i det arbejde, og har opnået så solid en folkelig opbakning, at selv en konservativ statsminister – var det en eller to dage inden valget i januar 1984 – måtte sige, at man var noget i tvivl om, hvorvidt beslutningen om a-kraft overhovedet skulle gennemføres nu, af to årsager. Den ene var den mindst interessante, det var den, der handlede om økonomi. Den anden var den, der handlede om, at man var bange for at få befolkningen på nakken. Man var bange for det befolkningsflertal, som er imod a-kraften. Det er selvfølgelig meget sundt at lytte til det befolkningsflertal, og jeg håber sandelig, at socialdemokratiet vil lytte til det på deres kongres. Selv om det sikkert er unødvendigt, vil jeg i hvert tilfælde gerne opfordre græsrodsbevægelserne til at sætte alle sejl til for at sikre, at det bliver en beslutning, som ikke blokerer for en fornuftig energiplanlægning her i landet, der bliver taget på socialdemokratiets kongres til efteråret.

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti tager miljøministerens redegørelse til efterretning. Man må nok sige, at de mange drøftelser, vi efterhånden har haft omkring a-kraftproblemerne, vel ikke hermed er afklaret, men at vi vel nok er kommet et lille skridt i retning af, at der er visse ting, som rent teknisk nu ifølge redegørelsen og ifølge rapporterne kan lade sig gøre.

Jeg vil ikke gå ind i rapportens enkeltheder, men blot sige, at for kristeligt folkeparti har det altid været således, at a-kraft ikke kunne indføres i Danmark, før man var sik-

ker på, at man havde en række forudsætninger opfyldt.

Den første var forudsætningen om, at sikkerhedsforanstaltningerne i atomkraftværkerne var rimeligt kontrolleret og løbende kontrolleret. Den anden var, at uranforsyningen til sådanne eventuelle værker var sikret, og her har vi ment, at det måtte være mindst i 20 år. Den tredje forudsætning var, at affaldsproblemet for radioaktivt affald og materiale var forsvarligt løst, og det fjerde punkt var, at befolkningen tilkendegav dette ved en folkeafstemning.

Man kan sige, at det, vi nu har, er et lille hjørne af disse mange problemer, og overvejelserne er efter vores opfattelse ikke tilendebragt endnu, således at vi kan sige, at det kan lade sig gøre. Det kan ifølge rapporterne og ifølge ministerens redegørelse, det anerkender vi, rent teknisk lade sig gøre, men vi har allerede hørt her i dag, hvordan mange fra forskellig sagkyndig side vurderer disse udsagn forskelligt, og derfor står vi ikke over for en endelig beslutning på det grundlag, vi har nu. Vi kan sige, at vi har fået et lille hjørne afdækket, men der er også for kristeligt folkeparti en række forhold, som endnu ikke er afklaret tilstrækkeligt til, at vi siger ja eller kan sige ja til atomkraft.

Men når det er sagt, mener jeg, at diskussionen omkring a-kraft er mindre interessant, for jeg tror, det er således, at det bliver en helt unødigt faktor i det danske energisystem at regne med fremover. Jeg mener, at vi står i en situation, hvor vi er bundet af en lang række problemer allerede nu, og hvor det alene af økonomiske grunde ikke vil være en fornuftig eller en rimelig foranstaltning at begynde at investere store milliardbeløb for at få en energikilde mere ind. Der er overordentlig mange aspekter, som nu i høj grad binder os til at udnytte de eksisterende energikilder så godt som muligt, så man må i nogen grad sætte spørgsmålstejn ved, hvor rimeligt det er, som fru Lone Dybkjær udtrykte det, at bruge ressourcer på at fortsætte disse undersøgelser, navnlig hvis disse ressourcer skal tages fra miljøområderne.

Vi vil derfor sige, at det, som ligger for os i dag, er en lille afdækning af et hjørne af de mange problemer, som må være løst, inden a-kraft kan være en acceptabel energikilde. Vi tror i øvrigt ikke, det bliver aktuelt for det danske samfund.

Maisted (FD):

Jeg skal sige tak til ministeren for redegørelsen, og nu kan jeg på sp. 6080 se, at den sidste syltekrukke er et spørgsmål om økonomi. Alle andre indvendinger er jo stort set fejlet af bordet.

Man må jo erindre sig, at baggrunden for, at det er gået, som det er gået, at det altså er lykkedes at forhindre det danske samfund i at få kernekraft indført, er socialdemokratiet. Vi har nu hørt her, og jeg tror efterhånden det er rigtigt, at det ikke bliver i dette århundrede, vi får kernekraft, men jeg er helt overbevist om, at kernekraft selvfølgelig vil blive brugt. Det kan det danske samfund ikke undvære, i hvert fald ikke på den anden side af år 2000. Men baggrunden er, at socialdemokratiet i 1976 besluttede, at den af handelsminister Erling Jensen udarbejdede energiplan ikke skulle gennemføres. Landets største parti frygtede, at hvis det gav grønt lys for spaltning af atomkerner, ville det selv blive spaltet. Det er simpelt hen sandheden om den sag. Så iværksatte man i 1977 en undersøgelse af muligheden for deponering af højradioaktivt affald i Danmark. Det var én syltekrukke. Da man var færdig med den, bestilte man endnu én. Den blev færdig i 1981, og den er så siden blevet vurderet i miljøstyrelsen i 3 år, og samtidig iværksatte den socialdemokratiske regering også en undersøgelse af driftssikkerheden ved kernekraftværker, som også foreligger nu, og mens højtbetalte danske akademiske medarbejdere har siddet og brugt det ene mandår efter det andet, har verdens kernekraftværker været så uforskammede at dementere enhver begrundelse for dette arbejde.

I 1976 produceredes verden over ca. 400 TWh strøm på kernekraftværker. I 1983 var tallet steget til ca. 1.000 TWh, og det betyder, at medens danske papirnussere har siddet og boget den, har andre landes kernekraftværker produceret 4.900 TWh strøm, svarende til Danmarks nuværende forbrug i 196 år. Denne produktion er med en enkelt velkendt undtagelse sket uden problemer. Undtagelsen – uheldet på Tremileøen – opnåede en ganske anden omtale i massemedierne end den eksplosion på et oliefyret kraftværk i Venezuela, som kostede 100 mennesker livet. Oprydningen på Tremileøen er i væsentlig grad blevet forsinket af de amerikanske myndig-

heders lammelse, som skyldes massemediernes hetz mod kernekraft.

Så kunne man begynde at sige: ja men affaldsproblemet må da i hvert fald være et stort problem. Man har da i hvert fald hørt både i TV-Avisen og andre steder, at det ikke er løst nogen steder i verden. Affaldsproblemet er ikke noget stort problem. Det er et teknisk lille problem, men det er klart, at det er et stort politisk problem. Allerede i 1977 udtalte en kreds af førende videnskabsfolk i USA, at de var overbevist om, at radioaktivt affald kan deponeres permanent på sikker vis. Det var det, der hedder Ford Foundation, der lavede den undersøgelse, og det vil sige, at der er 21 anerkendte videnskabsmænd, der altså er kommet til den konklusion, at hvis affald deponeres rigtigt og dybt i stabile geologiske formationer, er der ringe mulighed for, at disse stoffer vil vende tilbage til miljøet i farlige mængder. Selv om større mængder affald, end det synes muligt, skulle trænge ud, ville det ikke medføre en større katastrofe eller bare en større sundhedsrisiko for kommende civilisationer. Men o.k., det er selvfølgelig kun 21 amerikanske videnskabsmænd med forstand på de dele, der har udtalt det. Så er der i foråret sket det, at det svenske strålebeskyttelsesinstitut har godkendt det svenske affaldsprojekt, og næste gang TV-Avisen kan fortælle, at problemet ikke er løst noget sted i verden, er det altså direkte forkert, ligesom det var det i TV-Avisen den 15. marts i år, for på det tidspunkt var det svenske projekt godkendt.

Det er altså en begrædelig situation, vi befinder os i. Her skal vi stå og holde masken, mens vi diskuterer nogle helt overflødige rapporter. Det ville være til at leve med, hvis ikke det forholdt sig således, at folketingets flertal netop har pålagt forbrugerne milliardudgifter som et afdrag på den forfejlede energipolitik. Hvis hr. Erling Jensens energiplan fra 1976 var blevet gennemført, ville alene de to første kernekraftværker have sparet os for 60.000 t svovludslip pr. år og dermed have bidraget væsentligt til at reducere udgifterne til bekæmpelse af forureningen, som dette folketing jo har pålagt elkraftværkerne. Vi er ikke alene til grin, vi er til grin for vores egne penge.

Margrete Auken (SF):

[Margrete Auken]

For en gangs skyld var det helt balsamisk at høre på hr. Maistedes vrisserier. Hr. Maisted er vel den fremfor nogen i denne her debat, der har gjort opmærksom på, at det er en historisk dag i dag. Vi er meget få mennesker herinde, men faktisk er det en sejr af en temmelig omfattende størrelse, vi oplever. Det er enden på 10 års slid. Det har kostet partier spektakler. Det har kostet en masse akademisk arbejde, som hr. Maisted sagde. Det har kostet dyre akademiske mandeår – jeg kan sige, at det endda har kostet noget så kostbart som kvindeår at afstedkomme dette her, så vi kan nærmest kun glæde os over, at vi er kommet i denne situation. Måske er det godt for en sejr, at den næsten ikke bemærkes, for det siger noget om, hvor omfattende den er, at der slet ikke har været spænding omkring spørgsmålet mere. Nu ved vi, hvor det bærer hen.

Det er første gang, socialdemokratiet så klart har tilkendegivet, hvor holdningen er henne, og vi kan nu regne med, at socialdemokratiet indstiller til sin kongres at sige nej til atomkraft. Når jeg regner med, at det er det, der sker, er det jo, fordi det, vi oplevede for et par år siden, var, at socialdemokratiet foreslog alle disse udvalg, hvis mange mand- og kvindeårs arbejdsresultat nu foreligger foran os. Det var socialdemokratiet, der foreslog det, og så vidt jeg kunne fornemme dengang, var det for at undgå det, vi oplevede i SF, nemlig interne spektakler. Så man fandt nogle meget store og meget dyre syltekrukker frem og puttede tingene derned. Man gjorde oven i købet det, at man med stor omhu håndplukkede folk til disse udvalg, som – og nu kommer jeg med en beskyldning, som jeg godt vil stå ved – stort set omfattede tilhængere og erklærede tilhængere, godt udvalgt fra Risø og den omegn, som jo også er Risø, uanset om den kalder sig tilsynet, eller den kalder sig sundhedsstyrelsen, eller hvad den kalder sig. Kun et enkelt sted var man kommet for skade at putte et par sagkyndige ind, som ikke havde bundet sig på forhånd, nemlig fra DGU, og dem ser vi nu at ministeren har haft sit bøvl med siden hen; de kom til at sige ting, som lød anderledes.

Selv om socialdemokratiet havde lavet dette her så omhyggeligt, at man næsten måtte sige, at det her var dømt til at lykkes, ser vi nu, at socialdemokratiet klart erklærer, at dette er utilfredsstillende. Jeg skal ikke håne.

Jeg skal juble og glæde mig over, at det er sket. Jeg ser nødigt socialdemokratiet revne på kryds og tværs, og jeg kan se, at nu kan de marchere ud af denne her sag med en enighed, der måske kan blive lige så flot som den, vi i mange år har haft i SF omkring denne sag. Her har vi altså kun navngivne personer at bukle videre med omkring atomkraften.

Men det er en stor dag, og der er noget, der tyder på, at vi fremover ikke blot kan komme til at spare penge til unødvendige undersøgelser, men måske kan komme i gang med en energiplanlægning af det omfang, af den lødighed og perspektivrighed, som vi har brug for, således at Danmark måske kan blive et foregangsland med hensyn til en energiform, som kan holde ikke bare de næste febrilske 10–15–20 år, men måske helt ind i fremtiden.

Der er grund til at takke først og fremmest OOA for deres store indsats, og der er grund til at ønske os alle sammen, selv hr. Maisted, til lykke med, at vi nu ikke skal tæske videre rundt i dette her.

(Kort bemærkning).

Erik Holst (S):

Jeg må jo takke fru Margrethe Auken for de pæne ord, men jeg synes, de er dårligt placeret, og jeg vil gerne forklare fru Margrethe Auken hvorfor.

Se, at drage en konklusion, før der har været nogle undersøgelser for det første om, hvorledes vi i givet fald kunne opbevare det højradoaktive affald i Danmark, synes jeg er meget svært, og jeg synes også, det er urimeligt. Men hvis en undersøgelse viser, at det i høj grad er usandsynligt, at vi kan opbevare højradoaktivt affald i Danmark med en høj grad af sikkerhed, er der såmænd ikke noget heroisk i, at socialdemokratiet siger, at så er det usikkert at opbevare højradoaktivt affald. Det er jo ganske logisk, at der må være en undersøgelse, som viser de resultater, vi må basere os på.

For det andet må det da være rigtigt, at vi vurderer de 16 steder, der var reserveret her i Danmark efter ønske fra alle dem, der ønskede atomkraftanlæg. Her gjorde miljøministeriet det, at man reserverede 16 pladser og belagde dem med nogle restriktioner. Så er det, at vi bagefter siger, at da man nu har

[Erik Holst]

undersøgt forholdene omkring de 16 pladser og det viser sig, at atomkraft i dag forekommer mindre nødvendigt i fremtiden, end det måske har syntes gennem mange år tidligere, må det være uaktuelt at opretholde alle 16 reserverede pladser, fordi det generer kommuner og udvikling. Så er det logisk og rigtigt at basere sig på nogle undersøgelser og vurderinger, og det er det, vi har gjort.

Men tak for de pæne ord fra fru Margrete Auken, selv om de måske ikke var helt så venligt ment, som de var sagt.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Her i landet har vi specielt efter oliekriserne lagt vægt på en flerstrengt energiforsyning. I dag omfatter vores energiforsyning kul, olie, naturgas og vedvarende energikilder. Også a-kraft må tages med i overvejelserne. Som bekendt har afgørelsen hidtil været udskudt, fordi regeringen har ønsket, at de miljømæssige og de sikkerhedsmæssige forhold først skulle belyses.

Den debat, vi har haft her i dag, er den foreløbige afslutning på det forløb, der blev sat i gang, da elværkerne startede undersøgelserne vedrørende mulighederne for deponering og miljøstyrelsen blev bedt om at vurdere de sikkerhedsmæssige forhold ved a-kraftværker i Danmark. På baggrund af deponeringsundersøgelserne finder jeg, at det er sandsynliggjort, at affaldet ville kunne deponeres i en dansk horst. Dette udtryk var udvalgt også eni. Endelig sikkerhed for det kan man naturligvis først få efter gennemførelse af yderligere tekniske undersøgelser på det sted, hvor man konkret vil projektere deponeringsanlæg.

På samme måde har miljøstyrelsen vurderet, at a-kraftværker vil kunne anvendes i Danmark med meget stor sikkerhed. De undersøgelser, der har været gennemført, har været af generel og overordnet karakter. Efter min opfattelse er der ikke på nuværende tidspunkt behov for nye undersøgelser af generel karakter, men det kan naturligvis ikke udelukkes, at der på et senere tidspunkt kan opstå behov for dem. Miljøstyrelsen vil naturligvis også for fremtiden have som opgave at følge den teknologiske udvikling på a-kraftområdet meget tæt.

Må jeg så sige ordførerne en varm tak for de pæne ord, der er blevet afleveret om rede-

gørelsen. Debatten har ikke flyttet hegnspele i partiernes syn på atomkraft. Det var vel heller ikke ventet. Det er vel sådan, at man har modtaget denne rapport og så har vurderet den ud fra dens muligheder for at støtte ens synspunkter eller det modsatte. Det var jo ret interessant, at hr. Leif Hermann udtrykte sig på denne måde: »vi udtrykker os noget mere end almindelig mistænksomt«. Ja, det er da forståeligt, fordi rapporten sandsynligvis ikke understøtter SFs opfattelse af atomkraft, og så er man kritisk. Hvor det kan understøtte ens på forhånd fastlagte opfattelse, er man vel positiv. Jeg finder ikke noget odiøst i det; det er en ganske naturlig konklusion.

Hvilke formål har ministeren haft med at fremkomme med denne redegørelse, spørger hr. Leif Hermann. Det er ganske enkelt den at gøre rede for resultatet af disse undersøgelser, sådan at det kan indgå i den videre overvejelse og debat om, hvorvidt vi skal have atomkraftværker i Danmark eller ikke. Derfor må jeg også sige klart, at de, der har udtrykt, at det her er en deldebat, har ret. Økonomien venter forude. Ikke bare økonomien, men også spørgsmålet om behovet for forøgelse af energiforsyningen.

Hr. Erik Holst gav jo en politisk stillingtagen til a-kraft og spørger samtidig, om det kan være rigtigt at vurdere dette for 10.000 år frem i tiden. Det er naturligvis uhyre vanskeligt at udtale sig om den teknologiske udvikling 10.000 år frem i tiden, og derfor må man naturligvis også som udgangspunkt basere sin vurdering af sikkerheden på nuværende viden om behov og anvendelse af salt-horste, sådan som elværkerne har gjort det.

Flere ordførere har været inde på spørgsmålet om reservationerne. Hensigten med disse er jo at undgå, at der i tiden indtil eventuelle beslutninger om placering af a-kraftværker kan træffes, finder præjudicerende bebyggelser sted i reservationsområdet. Jeg er da godt klar over, at andre hensyn end de sikkerhedsmæssige eventuelt kan gøre en revision af arealreservationerne hensigtsmæssig. Derfor har jeg også bedt planstyrelsen om at vurdere dette spørgsmål. Baggrunden for restriktionerne er at finde i det forhold, at hvis en ulykke skulle indtræffe, så radioaktive stoffer slipper ud, vil de sundhedsmæssige virkninger deraf blive mindre, jo mindre befolkningen i områderne er, og jo

[Miljøministeren]

længere væk fra værket den befinder sig. Derfor mener jeg, at man principielt bør opretholde de begrænsende regler med det formål at undgå væsentlig forøgelse af befolkningstallet i reservationsområderne, og det vil da også være helt naturligt, at vi opretholder dem foreløbig, indtil vi har haft den økonomiske vurdering og den behovsmæssige vurdering.

Der har været talt om denne mundkurv, først og fremmest fra hr. Leif Hermanns side og fulgt op af flere ordførere, også fru Anne Grete Holmsgård. Jeg kender ikke den slags ting i vores ministerium. Man vil gerne have at vide, hvem det er, der giver dem mundkurv på. Jeg vil da også gerne have at vide, hvem det er, der har påstået, at noget sådant er foregået. Det er blevet nævnt heroppe fra, at vi har trommet udvalget sammen og har meddelt dem, hvad man skulle mene og tænke. Ja men det er da helt korrekt, at vi efter offentliggørelsen har sat os sammen og har vurderet modtagelsen, hvorefter formanden konstaterede absolut enighed i udvalget, og det glædede mig da.

Fru Lone Dybkjær ramte nok plet ved at sige, at vi ikke kan diskutere endeligt om a-kraft – ja eller nej – før vi får de samlede vurderinger, og det er også derfor, vi betragter dette her som ét mellemstadium. Nu er materialet lagt frem. Nu kan man vurdere det, og så har man en bedre baggrund for at kunne koncentrere sig om den økonomiske redegørelse og også om den forsyningsmæssige redegørelse.

Er der ikke behov for øgede energimængder? Det mener fru Anne Grete Holmsgård ikke der kan være. Jeg synes, det er en relevant betragtning, og jeg har flere gange her antydnet, at denne vurdering selvfølgelig må indgå i den endelige stillingtagen.

Er det en sejr for dem, der har en opfattelse, der er negativ over for atomkraften, eller er det en sejr for dem, der har en positiv opfattelse? Ja, som jeg indledte med at sige, kan hvert enkelt parti jo så tage sin egen stilling til, hvordan man vil vurdere dette. Det, der har været min opgave, har været at fremlægge det materiale, der nu er tilgængeligt, til folketingets vurdering og så meddele, at den endelige vurdering ikke kan foretages, før vi får den økonomiske og behovsmæssige vurdering. Den kommer til oktober fra energiministeren.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

27) Valg af 15 medlemmer til rigsretten og 2 stedfortrædere for hver af disse.

(Jfr. tidenden sp. 1790).

Formanden:

Til dette valg er anmeldt følgende valggrupper:

en gruppe på 93 medlemmer: socialdemokratiet, socialistisk folkeparti, det radikale venstre og venstresocialisterne;

en gruppe på 85 medlemmer: det konservative folkeparti, venstre, centrum-demokraterne, kristeligt folkeparti, fremskridtspartiet og frie demokrater.

Valgt blev:

1. Overborgmester *Egon Weidekamp*
Tuborgvej 182, 2400 København NV.

med stedfortrædere:

borgmester *Villy Christensen*
9900 Frederikshavn

Vibeke Storm Rasmussen
Kanalens Kvarter 66, 1., 2620 Albertslund

2. Direktør *Niels Arnh-Jensen*
Valeursvej 7, 2900 Hellerup

med stedfortrædere:

skovejer, civilingeniør *Klaus Carsten Pedersen*
Solhøjgård, Kærbybrovej 6, 9550 Mariaager

direktør *Poul E. Hahn*
Sønderbro 25, 9881 Bindlev

3. *Johannes Nicolajsen*
Visby, 6270 Tønder

med stedfortrædere:

borgmester *Torkild Feldvoss*
Tårnby, 2770 Kastrup

Kresten Gjøttrup
Sjællandsgade 40, 1., 8900 Randers

4. Advokat *Kr. Mogensen*

[Formanden]

- Amagertorv 24, 1160 København K.
med stedfortrædere:
direktør *Peter Thurøe Hansen*
Stjernholmsgade 1, 8700 Horsens
skolesekretær *Nina Berrig*
Syvhøjvænge 133, 2620 Albertslund
5. Amtmand *N. Elkær-Hansen*
Storegade 36, 3700 Rønne
med stedfortrædere:
fhv. borgmester *Einar Dahl-Nielsen*
Årslevvej 11, 2610 Rødovre
Gudrun Pedersen
Århusvej 9, 8500 Grenå
6. Amdsrådsmedlem *Jonna Hestbech*
Engkærsgade 34, Elsted, 7752 Snedsted
med stedfortrædere:
viceamtsborgmester, trafikkontrollør
Henning Tellerup
Magleøgade 31, 4220 Korsør
direktør, civilingeniør *N. C. Larsen*
Dr. Haralds Allé 50, 5250 Odense SV.
7. Cand. jur. *Knud-Erik Ziiren*
Rosbækvej 9, 2100 København Ø.
med stedfortrædere:
Linda Krogsbak
Stationsvej 53, Øverup, 4800 Nykøbing F.
borgmester *Peter Kjærgaard*
7800 Skive
8. Højesteretssagfører *Ib Thyregod*
Viggo Rothesvej 7, 2920 Charlottenlund
med stedfortrædere:
købmand *Holger Christensen*
Strandøre 7, 2100 København Ø.
gårdejer *Inge Nielsen*
Hans Schacksvej 182, 5300 Kerteminde
9. *Åge Frandsen*
Vestervej 6, Grundfør, 8382 Hinnerup
med stedfortrædere:
Jørn Jespersen
Svejgårdvej 21, 2900 Hellerup
- Bente Søtoft*
Mariendalsvej 31, st., 2000 København F.
10. Landboforeningsformand *Knud Munk Nielsen*
Teglgården, Teglgårdsvej 11, 7441 Bording
med stedfortrædere:
fhv. borgmester *Jens Mathiasen*
Rugvænget 7, 7400 Herning
Gerda Maaloe,
Karlsgårdevej 58, Sig, 6710 Esbjerg
11. *Birthe Nielsen*
Løvsangervej 11, 4300 Holbæk
med stedfortrædere:
J. Friis Christensen
Vodroffslund 5, 1.tv., 1914 København V.
Birgitte Husmark
Ranunkelvej 9, 3060 Espergærde
12. *Bruno Fjelstrup*
Frederiksberg Allé 10, 3., 1820 København V.
med stedfortrædere:
Jørgen Bruun
Solbrinken 13, 2750 Ballerup
Peter Duetoft
Ny Østergade 5, 3., 1101 København K.
13. Journalist, fhv. folketingsmedlem *Janne Normann*
Aabakkevej 67, 5464 Brenderup Fyn
med stedfortrædere:
gårdejer, tidligere amtsrådsmedlem *Jørgen Jørgensen*
Helsned, 5932 Humble
lærer, amtsrådsmedlem *Jonna Petersen*
Hyacintvej 17, 9800 Hjørring
14. Revisor *Nils Hansson*
Tjørnevej 16, Mejdal, 7500 Holstebro
med stedfortrædere:
gårdejer *Svend Vig*
Gudenåvej 55, 8642 Grauballe

[Formanden]

advokat *Chr. Gede*
Grankoglevej 2, Løgten, 8541 Skødstrup

15. Fhv. folkétingsmedlem *Preben Wilhjelm*
Amalievej 14, 1875 København V.

med stedfortrædere:

Harding Sonne
Galgebakken, Skrænt 1/6 A, 2620 Albertslund

Vibeke Lauesgaard
Ole Suhrsgade 14, 5., 1354 København K.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Kommunaludvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i kommuner og amtskommuner. (Regulering af lovpligtigt beløb). (Lovforslag nr. L 183).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Befordringsfradrag). (Lovforslag nr. L 180).

Eksemplarer er omdelt.

Uddannelsesudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Skolefritidsordninger). (Lovforslag nr. L 97).

Uddannelsesudvalget har endvidere afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Bevarelse af små skoler, skolenedlæggelser m.v.). (Lovforslag nr. L 98).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Kommunaludvalget (17/5 84):

Udtræder: Carsten Andersen (SF)

Nyt medl.: Agerschou (SF)

Kommunaludvalget (17/5 84):

Udtræder: Birthe Hansen (SF)

Ny stedf.: Carsten Andersen (SF)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 22. maj 1984 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 16.05